

2001-09-25

Om 25-årsdagen av den 2 januari 1977

Vid arbetarekommunens representantskapsmöte 01-09-17 behandlades en motion om att hedra Olof Palmes minne på något sätt. Styrelsen fick i uppdrag att arbeta vidare med frågan. Man kan alltid diskutera hur mycket av det politiska skeendet som ska fokuseras på personer. Vi har länder där politiska ledare försöker göra sig odödliga genom gigantiska statyer mm som tänkes ska stå kvar i eviga tider. De bygger inte på något underliggande engagemang och rivs snart nog ned. Hos oss har vi en mer balanserad tradition. Oavsett eventuella funderingar kring personkult mm kan man inte komma ifrån att det kan kännas naturligt för eftervärlden att hedra människor som med liten eller ingen egennytta gjort något alldeles extra. Därtill kan minnet av dessa personer bidra till att förklara historiska skeenden för nya generationer och göra idéer levande. Olof Palmes namn är i stora delar av världen mer känt än Sveriges. Han fick, efter 20 år i det politiska rampljuset, plikta med sitt liv för sin övertygelse. Ett namn värt att minnas.

Minnet av en person kan hedras på många sätt. Minnesmärken, skrifter, pris, benämningar på platser eller arrangemang.

Representantskapets beslut ger mig påminnelsen om minnet av en helt annan person. En man som med en nära 70 år lång politisk gärning nog betytt ännu mer för SAP och för välfärdssamhällets utveckling än vad Olof Palme gjort. Kanske den enskilde person som betytt allra mest för den demokratiska socialismens idé i Sverige. Och som vid en debatt 1947 fick en ung åhörare (Olof Palme) att finna sin ideologiska hemvist.

Man kan summera hans politiska gärning i några punkter:

Politiskt författarskap. Boken "Materialistisk historieuppfattning" kom ut 1908. Världskriget och världsfreden 1915. Redaktör för "Tiden". "Från klasskamp till samverkan" 1941, "Är du socialist" 1962. "Vision och verklighet" 1967. Ett mycket berömt memoarverk med bl.a. en fin beskrivning av födelsestaden. Och mycket mer. Det sista blev medverkan i en Tidenartikel 1974 om den förestående programrevisionen.

Agitation. Lysande förmåga att förklara politikens kärna. Beskriva sammanhangen. Göra målen tydliga. Koppling mellan utopi och dagspolitik. Många tal som etsat sig fast i åhörarnas minne. En förebild för Olof Palme och flera SSU-generationer.

Politisk teori och programarbete. Arkitekt bakom övergången från massarbetslöshet och fattigdom till välfärdssamhälle. Att arbeta sig ur svårigheter istället för att passivt spara. Göteborgsprogrammet. Huvudförfattare till 1944 års partiprogram och efterkrigsprogrammet.

Kamp för finansiell ordning och ekonomisk rättvisa. Finansminister i 19 år. Tog många initiativ för att använda beskattningsinstrumentet i utjämningsyfte. Progressiv beskattning och skatt vid källan. Arvsskatt.

Kamp för frihet och demokrati. Kamp mot nazismen. Ledde i regeringen motståndet mot transitering av tyska trupper genom Sverige under andra världskriget. (Borgerligt motstånd kombinerat med kungligt abdikationshot gick dock inte att övervinna.) Ledande i kampen mot svenskt kärnvapen på 50-talet. Gillesocialist och portalfigur kring ekonomisk demokrati.

Att han både föddes 1881 och växte upp i vår kommun gör att inget organ torde ha förmånen av att ha ett större ansvar för att ihågkomma hans minne än just Halmstads arbetarekommun. Att han därtill var den främste kännaren av folkligt språkbruk i Södra Halland förminskar inte hans gärning. Om några månader är det 25 år sedan han gick ur tiden.

Hans minne hedras inte i nämnvärd omfattning i vår kommun. Bortsett från på Högskolan är hans namn svårt att finna. Vi kan naturligtvis skämmas något över bristen, men framförallt bör vi utnyttja den förbättringspotential som föreligger. Sätten att hedra hans minne kan vara många. Ett minnesmärke, benämning av en plats, etc. men varför inte ett arrangemang (kanske återkommande) i anslutning till 25-årsminnet? Viktigt är att det är en nära 70 år lång engagerad kamp för fred, frihet och socialism vi har att minnas. Denna förutsättning måste återverka på de medel vi använder.

Jag föreslår därför Halmstads Arbetarekommun att det förestående 25-årsminnet på lämpligt sätt uppmärksammas och utnyttjas i fortsatt arbete för den demokratiska socialismens idé.

Hälsningar

Mats Lundkvist

PS

Har visst inte nämnt personens namn. Avstår nu. Det känns överflödigt.

DS